

Bestedingsplan NPO gemeente Diemen

Nationaal Programma Onderwijs

Aanleiding

In 2021 heeft het Ministerie van OCW het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) gelanceerd. Gemeenten krijgen tijdelijk middelen om in te zetten op het inhalen van onderwijsachterstanden die kinderen opliepen tijdens de coronapandemie. Dit heeft niet alleen betrekking op cognitieve vertragingen bij leerlingen, maar ook op de ontwikkeling van sociaal-emotioneel welbevinden en executieve vaardigheden. Ook de onderwijsinstellingen hebben eenmalig middelen ontvangen voor het bestrijden van achterstanden. Hier is rekening mee gehouden in dit plan.

Over de besteding van het geld heeft het Ministerie vijf hoofdcategorieën opgesteld, waarnaar de besteding moet worden verantwoord:

1. (Bovenschoolse) maatregelen;
2. Voorschoolse periode;
3. Zorg en welzijn;
4. Bevorderen samenwerking in de gemeente;
5. Thuiszitters.

De termijn om NPO-middelen in te zetten is recent verlengd, wat betekent dat deze kunnen worden ingezet in schooljaren 2022-2023, 2023-2024 en 2024-2025.

Afstemming met het veld

Er zijn drie bijeenkomsten georganiseerd om samen met betrokkenen de besteding van gemeentelijke NPO-middelen vorm te geven.

- Brede bijeenkomst (22 maart 2022):
 - Brainstorm over achterstanden en mogelijke thema's;
 - Aanwezigen vanuit het onderwijs, gemeente, GGD/JGZ, Stichting Welzijn Diemen, ouder- en kindcoach (OK-coach), kinderopvang, bibliotheek, preventieve jeugdhulp.
- Kleine commissie (12 april 2022):
 - Thema's per leeftijdsgroep concreter geformuleerd;
 - Drie deelnemers vanuit preventieve jeugdhulp, onderwijs en kinderopvang.
- Brede bijeenkomst (6 juli 2022):
 - Eerste plan van aanpak besproken, thema's op hoofdlijnen bevestigd en deze verdeeld over partijen om nader uit te werken;
 - Aanwezigen vanuit het onderwijs, gemeente, GGD/JGZ, kinderopvang, preventieve jeugdhulp, HALT, bibliotheek.

Vervolgens is het plan voorgelegd tijdens het Bestuurlijk LEA op 17 november 2022, zodat nog vóór besluitvorming een laatste "check" op draagvlak plaatsvond.

Afwegingen

Tijdens de eerste bijeenkomst hebben deelnemers aangegeven dat investeren in de jongste kinderen belangrijk is. Omdat het onderwijs al NPO-middelen heeft ontvangen, zou het niet vreemd zijn om meer aandacht te besteden aan de doelgroep 0-4 jaar. Het is dan wel belangrijk om kritisch te zijn op de overlap met Kansrijke Start, een actieprogramma voor de 1^e 1000 dagen van een kind (vanaf conceptie).

In dit bestedingsplan worden thema's op hoofdlijnen beschreven, voor drie leeftijdsgroepen, waarbinnen projecten en activiteiten ontplooid kunnen worden. De thema's zijn geselecteerd op basis van signalen en behoeften die uit de bijeenkomsten naar voren zijn gekomen.

Vervolgstappen

Na positieve besluitvorming in het college kunnen op basis van de vastgestelde thema's financiële middelen worden uitgekeerd aan betrokken organisaties uit de gemeente, zodat kan worden gestart met de uitvoering van de plannen. Deze middelen worden met incidentele subsidies uitgekeerd op basis van projectplannen welke zijn besproken met de betrokken organisaties en beleidsadviseur van de gemeente. De uitvoering van de projecten en activiteiten start in het schooljaar 2023-2024 en kan na positieve resultaten worden doorgezet in het schooljaar 2024-2025.

Thema's op hoofdlijnen

Overzicht

Leeftijdsgroep 0-4	Thema 1	Thema 2	Thema 3
Plan	Brede preventieve aanpak Inzetten op een efficiënte samenwerking tussen partijen in het jeugdveld en versterken van het bestaande preventieve aanbod, gericht op de ontwikkeling van kinderen.	Ouders - kennismaken en kennis delen Het opzetten van vraaggericht aanbod waarbij ouders elkaar kunnen ontmoeten, ervaringen uitwisselen en informatie krijgen.	Vaardigheden rond zelfredzaamheid peuters vergroten Het opzetten van een aanpak om meer ruimte te creëren voor het werken aan vaardigheden rondom zelfredzaamheid (binnen de VVE groepen) voordat kinderen doorstromen naar het basisonderwijs.
Doelstelling	De doelen en inzet richten zich op preventie, waarbij het vooral gaat om het bereiken van meer kinderen.	Ouders ondersteunen en zorgen dat zij niet alleen bezig zijn met zorgen voor het kind, maar ontwikkeling bij het kind stimuleren.	Kinderen de juiste vaardigheden bieden voor een goede doorlopende leerlijn.
Geschat budget	€ 45.000	€ 25.000	€ 45.000

Toelichting

Er bestaat overlap tussen de thema's van verschillende leeftijdsgroepen, waar in de uitvoering mogelijk gezamenlijk op kan worden ingezet.

Thema 1: Brede preventieve aanpak

Uit de bijeenkomst blijkt dat problematiek en achterstanden op het sociaal-emotionele vlak ook bij de jongste kinderen aanwezig zijn. Er bestaat een wens om meer in te zetten op universele preventie. Het idee is om het huidige preventieve aanbod te verbreden en versterken, deels door in te zetten op een efficiënte samenwerking en taakverdeling met ketenpartners, zoals de JGZ. Door het verstevigen van bestaande maatregelen streven we naar een duurzame inzet van de NPO-middelen. Hier kan een koppeling worden gemaakt met thema 2, om met ouders in contact te komen en zicht te krijgen en houden op hun situatie. Op deze manier worden zo veel mogelijk (gezinnen met) jonge kinderen in Diemen bereikt.

Thema 2: Ouders - kennismaken en kennis delen

Kinderen komen de basisschool binnen met achterstanden in de ontwikkeling van sociaal-emotionele vaardigheden en executieve functies. Een van de redenen die hiervoor wordt gegeven is dat thuis weinig aan de ontwikkeling van kinderen wordt gewerkt. Dit effect is versterkt tijdens de coronacrisis. Vooral bij kwetsbare gezinnen focussen ouders vaak meer op 'overleven' dan op het actief stimuleren van ontwikkeling. Ouders nemen (gedrags)problemen van kinderen over om hen te ontlasten met als doel erger te voorkomen. Het idee is om ontmoetings- en voorlichtingsbijeenkomsten voor ouders te organiseren. Op deze manier zien ouders elkaar en de professionals uit de kinderopvang. Zij kunnen informatie krijgen, of de juiste weg worden gewezen. Voor dit thema geldt dat het mogelijk kan worden doorgetrokken naar de eerste jaren van het basisonderwijs, waardoor ouders de schoolse context leren kennen en ontwikkeling van kinderen doorlopend kan worden versterkt. Het is wel belangrijk dat deze nieuwe bijeenkomsten vraaggericht worden aangeboden, zodat de juiste doelgroep wordt bereikt: waar hebben ouders behoefte aan?

Thema 3: Vaardigheden rond zelfredzaamheid (VVE-)peuters vergroten

In de overgang naar de basisschool wordt opgemerkt dat veel kinderen minder vaardigheden bezitten om zelfredzaam te zijn. Denk aan vaardigheden rondom eet-, slaap- en verzorgende momenten zoals jezelf aankleden, naar de toilet gaan of een boterham eten. Dit is op zichzelf een zorglijke ontwikkeling, maar leidt ook tot extra belasting bij kleuterleerkrachten.

Met name in VVE-groepen, waar kinderen slechts een ochtend aanwezig zijn, komt het oefenen met deze vaardigheden minder aan bod wanneer dit wordt vergeleken met de kinderdagopvang, waar kinderen van werkende ouders met recht op toeslag een volledige dag spenderen. Tegelijkertijd concentreren doelgroeppeuters zich al op VVE-groepen, waardoor er nog minder tijd kan worden besteed aan het oefenen met vaardigheden. Het idee is om de middelen in te zetten voor het verbeteren van deze vaardigheden, bijvoorbeeld door groepen te mengen, ouders beter te bereiken of meer ruimte te creëren binnen VVE-groepen. Het is belangrijk dat nagegaan wordt welke vaardigheden scholen missen bij kinderen die doorstromen, zodat de kinderopvangorganisaties een plan kunnen opstellen.

Overzicht

Leeftijdsgroep 4-12	Thema 1	Thema 2	Thema 3
Plan	Kennis leerkrachten executieve functies PO Een trainer gaat aan de slag met leerkrachten, zodat zij adequaat en systematiek aan de slag kunnen met achterstanden op executieve functies en moeilijkheden in gedrag.	Sociale kaart en informatievoorziening Het ontwikkelen van een sociale kaart waarop het brede aanbod ondersteuning in de gemeente overzichtelijk wordt samengebracht.	Ouders - kennismaken en kennis delen Aansluiten bij de initiatieven zoals beschreven bij thema 2 leeftijdsgroep 0-4, voor de eerste leerjaren van het PO.
Doelstelling	Meer planmatig en overkoepelend werken aan executieve functies en gedragsproblemen.	Inwoners en professionals kunnen laagdrempelig het juiste aanbod vinden.	Een duurzame inzet en doorgaande lijn creëren om ouders goed te kunnen ondersteunen.
Geschat budget	€ 45.000	€ 12.500	€ 22.500

Toelichting

Thema 1: Kennis leerkrachten executieve functies PO

Bij de leeftijdsgroep 4-12 jaar worden de grootste problemen gezien in de sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarnaast zijn achterstanden te zien op executieve functies en moeilijkheden in gedrag. Leerkrachten reageren nu vooral ad-hoc op wat ze zien gebeuren in de klas, maar het ontbreekt vaak aan een systematische aanpak hiervan. Om de NPO-middelen duurzaam in te zetten, kunnen de gemeente en scholen samen optrekken om deze problemen aan te pakken. Het idee is dat een trainer wordt ingezet om samen met de leraren aan de slag te gaan op dit gebied, zodat zij voldoende kennis en handvatten hebben om op een juiste manier om te gaan met de executieve functies¹. Scholen kunnen zelf de keuze maken aan welke executieve functies van leerlingen ze willen werken, wat eigenaarschap stimuleert.

Thema 2: Sociale kaart en informatievoorziening

In Diemen bestaat al veel aanbod voor om de juiste ondersteuning te bieden aan jeugdigen en/of hun ouders. Het is echter niet voor iedereen duidelijk (zowel professionals als inwoners), waar ze terecht kunnen met welke vragen. Vraag en aanbod vinden elkaar niet altijd. Een sociale kaart kan binnen de gemeente worden verspreid en ingezet om inwoners de juiste ondersteuning te kunnen bieden, of ze juist te kunnen verwijzen. Er moet aandacht zijn voor de manier waarop een sociale kaart in beeld wordt gebracht: hoe bereik je de juiste inwoners? Het idee is om dit initiatief integraal op te zetten met de ondersteuning van NPO-gelden, zodat het een duurzame werking heeft.

¹ Er zijn verschillende executieve functies: reactie-inhibitie, werkgeheugen, emotieregulatie, volgehouden aandacht, taakinitiatie, planning/prioritering, organisatie, timemanagement, doelgericht gedrag, flexibiliteit en metacognitie. Scholing hierop vraagt om een keuze te maken uit de elf executieve functies.

De gemeente is al gestart met het proces om een brede sociale kaart te ontwikkelen, voor verschillende beleidsthema's in het sociaal domein. Het is belangrijk dat gebruikersgroepen mee kunnen denken over het gebruik van de sociale kaart: voor welke doelgroep is het bestemd, op welk medium wordt het verspreid en hoe wordt het geactualiseerd?

Thema 3: Ouders - kennismaken en kennis delen

Bij ouders van kinderen in de lagere groepen van de basisschool worden dezelfde onzekerheden en vragen gesignaleerd zoals geschetst bij de doelgroep 0-4 jaar. Het gaat over opvoedingsvragen en onzekerheid over de ontwikkeling van hun kind(eren). Ook bij kinderen zien we dezelfde signalen terug, gerelateerd aan hun thuissituatie. Ontmoeting, ondersteuning en kennisdeling is voor de ouders van deze doelgroep net zo belangrijk als voor de jongere doelgroep. Het idee is om aantrekkelijke bijeenkomsten te organiseren, waar ouders met elkaar en de leerkracht/professionals in gesprek kunnen. Ook deze nieuwe bijeenkomsten moeten vraaggericht worden aangeboden, waarbij oog is voor haalbaarheid en laagdrempeligheid voor ouders om te komen. Op veel scholen blijkt het organiseren van de 'klassieke' ouderavonden namelijk ingewikkeld. Het doel is om zo veel mogelijk ouders te bereiken zodat de juiste ondersteuning kan worden geboden.

Overzicht

Leeftijdsgroep 12+	Thema 1	Thema 2	Thema 3
Plan	Vrijtijdsbesteding Het versterken van het buitenschools aanbod sport, cultuur en ontmoeting in Diemen voor de doelgroep.	Sociale kaart passend bij jongeren Het ontwikkelen van een sociale kaart waarop het brede aanbod ondersteuning in de gemeente overzichtelijk wordt samengebracht.	Verbindende activiteiten voor en met jongeren (jeugdparticipatie) Jongeren betrekken bij het opzetten van aanbod en keuzes die worden gemaakt over het aanbod in Diemen.
Doelstelling	Het huidige aanbod versterken en een boost geven om nu en in de toekomst de jongeren te kunnen (blijven) aantrekken en bedienen.	Inwoners (ook jongeren zelf) en professionals kunnen laagdrempelig het juiste aanbod vinden.	Aansluiten bij de behoeften van jongeren in Diemen en het bevorderen van betrokkenheid en deelname aan activiteiten.
Geschat budget	€ 45.000	€ 7.500	€ 22.500

Toelichting

Thema 1: Vrijtijdsbesteding

Om jongeren meer in beweging te krijgen, elkaar te laten ontmoeten en laagdrempelig ondersteuning te bieden, zijn sport en cultuur goede middelen. In Diemen zijn al sportcoaches actief en er zijn veel verenigingen. Het is belangrijk de samenwerking hiertussen te versterken en verenigingen te stimuleren om jongeren aan te trekken en aan zich te binden. Dit kan bijvoorbeeld tijdens overgangperiodes zoals PO-VO, VO-MBO/HBO/WO, omdat jongeren dan

naar school gaan buiten Diemen. Het idee is om de NPO-middelen in te zetten voor extra ondersteuning aan verenigingen en de rol van sportcoaches hierin. Ook kunnen de NPO-middelen worden ingezet voor een nieuw initiatief voor buitenschoolse ontmoeting.

Thema 2: Sociale kaart passend bij jongeren

Net als bij de leeftijdsgroep 4-12 jaar wordt ervaren dat het aanbod in Diemen voor jongeren niet voldoende bekend is. Het zou waardevol zijn om in kaart te brengen welk aanbod bestaat en hierin jongeren te bereiken die ondersteuning nodig hebben. Een mogelijk idee hiervoor is een agenda in het Diemernieuws of een jongerenkrant. Jeugdparticipatie is belangrijk bij een effectieve inzet van de sociale kaart: zie hiervoor thema 3.

In de bijeenkomsten kwam naar voren dat er minder aandacht is voor aanbod voor jongeren met internaliserende problematiek. Het is belangrijk om ook voor deze groep hulp laagdrempelig en inzichtelijk te maken. Bij de ontwikkeling van de sociale kaart gelden dezelfde aandachtspunten als voor de leeftijdsgroep 4-12 jaar.

Thema 3: Jeugdparticipatie

Sommige initiatieven en activiteiten voor jeugd die worden opgezet, pakken niet uit zoals verwacht, of trekken niet voldoende deelnemers aan. Het is belangrijk om aan te sluiten bij behoeften van jongeren. Zij kunnen zelf de beste input hiervoor leveren. De gemeente Diemen kent al een jongerenraad. Ook is er een jongerenwerker in de gemeente. Binnen Stichting Welzijn Diemen, waar de jongerenwerker in dienst is, is 'voor en door jongeren' belangrijk. Hier is niet alleen de jongerenwerker mee bezig, maar ook de sportcoaches en de community builder.

Het idee is om jongeren beter te bereiken met de inzet van een jongerencoördinator, die verbinding maakt met jeugd en hierin een koppeling maakt met het aanbod in de gemeente. Samen met de jeugd wordt nagedacht over wat zij nodig hebben in Diemen, maar er kan bijvoorbeeld ook worden nagedacht over de werking van de jongerenraad. Daarnaast kan met de NPO-middelen de samenwerking met scholen worden versterkt in het bereiken en betrekken van deze jongeren uit Diemen. Met name om de groep jongeren te bereiken die minder makkelijk in beeld is bij de jongerenwerker, coaches en community builder, bijvoorbeeld omdat ze thuis gamen. Dit alles met het doel om passend en vraaggericht aanbod te ontwikkelen voor verschillende groepen jongeren, om achterstanden en ontstane problematiek door de coronacrisis aan te pakken.

Concept begroting

Bedragen zijn afgerond in euro's (€)

In de onderstaande begroting voor de NPO middelen van de gemeente Diemen wordt in het schooljaar 2022-2023 10% van de middelen begroot voor aanloopkosten.

In de schooljaren 2023-2024 en 2024-2025 zal de uitvoering van de projecten/activiteiten plaatsvinden, waar 90% van het budget voor is gealloceerd.

		Schooljaar 2022-2023	Schooljaar 2023-2024	Schooljaar 2024-2025	Totaal
Generiek	Coördinatie/onvoorzien	2500	2500	2500	7500
	Reeds ingezet voor FlexVloot Florente Basisscholen	37500			37500
0-4 jaar					
Thema 1	Brede preventieve aanpak	4500	20250	20250	
Thema 2	Ouders: kennismaken en delen	2500	11250	11250	
Thema 3	Zelfredzaamheid VVE peuters	4500	20250	20250	
Totaal 0-4		11500	51750	51750	115000
4-12 jaar					
Thema 1	Executieve functies basisscholen	4500	20250	20250	
Thema 2	Sociale kaart verbeteren	1250	5625	5625	
Thema 3	Ouders: kennismaken en delen	2250	10125	10125	
Totaal 4-12		8000	36000	36000	80000
12 plus					
Thema 1	Vrijtijdsbesteding	4500	20250	20250	
Thema 2	Verbeteren sociale kaart & verbinding	750	3375	3375	
Thema 3	Jeugdparticipatie	2250	10125	10125	
Totaal 12+		7500	33750	33750	75000
			Totaal generaal		315000
			Beschikbaar € 314800		